

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслашових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Ковець літньої сесії державної ради.

(Δ) В тих днях полагодить палата вельмож предлоги, які їй дістали ся з посольської палати і двери державної ради зачинять ся на довший час, на більш як четвертину року. Вже перші роковини, які обходила держ. рада 17. червця, приневолювали мимохіть до огляду цілорічної діяльності сего першого «народного парламенту», як він залюбки звик себе звати, а тим більше насуває ся та гадка тепер, коли держ. рада завершила більш як цілорічну діяльність і розіхала ся на довший відпочинок.

В одній із своїх промов міністер-президент бар. Бек висловив народному парламенту одушевлену похвалу за єго діяльність і спосібність і запевнив послів, що можуть бути собою вдоволені. Ся похвала очевидно припала до вподоби переважній часті послів, бо їм мило було почути такі слова признаня з високого місця і признаня заслуг около вітчизни. Ми думаємо, що правительство справді може бути вдоволене сим парламентом, боже все, чого було єму потрібно, ухвалила держ. рада, хоч нераз доходило до великої бучі і треба було погрозити розв'язанєм і новими виборами, а бодай відроченєм і невиплачуванєм дият за час ферий, щоби приневолити послів до більшої податливости.

Як то завзято і різко промовлювано до виборців підчас виборчої боротьби, як голошено, що сей «народний парламент буде громадним виразом «народної волі», як то він зовсім инакше буде розмовляти ся з міністрами, як покірний парламент куріяльний, як то буде він дбати не о інтереси класові, не о особисті справи послів а о народні потреби! Якжеж инакше опісля виявило ся?! Спершу, ксли відкрито нову держ. раду, здавало ся бар. Бекови, що годі буде правити з 27-ма парламентарними сторонництвами, з дев'ятьма народностями і двома світоглядями, з заступниками найріжнородніших народо-господарских справ, а тимчасом виявило ся, що міністер-президент своєю незвичайною зручностю і справностю зумів поборювати і усувати всі труднощі і суперечности і досягнути ціль своїх змагань. Виявило ся, що в сій держ. раді ще лекше міг міністер-президент, котрий в дійсности в своїх руках держав керму держави, вийти на своє, бо тут численні сторонництва і партійки, клуби і клуби встоювали рішучо за своїми окремишними справами і змаганями і не могли

тому здобути ся на якісь спільні почини. А позаяк треба правити державою, а посли не могли здобути ся на самостійні почини діяльності, отже правительство взяло се в свої руки. Коаліційні міністри, представники і мужі довіря сторонництва більшости були в дійсности секційними шефами міністра-президента і сповняли лишень єго порученя, а нераз видавав міністер-президент самостійні порученя, котрі відтак подавав лише до відома дотичного ресортового міністра, як се стало ся в справі Вармунда і університетского дармованя.

Змаганя парламентарних і політичних сторонництв оставали під сильним впливом партійних, національних і політичних поглядів і наслідком того голосованя і осуди в ріжних справах були вельми розбіжні, що часто навіть в справах спільного інтересу не могли сторонництва під впливом своїх окремишних змагань знайти ся на спільній основі. При всій партійности, при всіх змаганях сторонництв до власти, остає ще всеж таки поле, на котрім повинні би зійти ся найзавзятійші противники, на котрім повинні би подбати о обезпеченє сеї спільної будівлі, в котрій і їм уможливлене єствованє, котра всеж таки дає захист тим народам, котрих представниками вважають себе парлям. сторонництва — подбати в почутю державної приналежности о ту державу, під котрої кривлею можуть сї народи єствувати і розвивати ся, і в тім почутю спанити своє самолюбство вже хочби з того погляду, що як та кривля завалить ся або запалить ся над головою сусіда, то може і мене постигнути лиха пригода.

Коли куріяльний держ. раді докорювано, що она в останних десятиліттях розбита на сторонництва, не мала спроможности з партійного завзятя двигнути ся до євдомости державних справ і потреб, котрих заспокоєнє і полагода давали обезпеку єствованю і розвиткови поодиноких народностей, то й «народний парламент» не вилічив ся з тих хиб, не взніс ся до дійсної робочої спроможности і спосібности, бо численні і менші сторонництва в партійнім завзятю і засліпленю не в силі обняти потреб і справ цілости, в котрій містить ся також їх власний нарід.

Отсі обставини приневолювали державного керманича бар. Бека і в народнім парламенті послугувати ся довголітною метою пок. гр. Таффого fortwursteln und durchtreten, він був приневолений торгами приєднувати і приборкувати поодинокі сторонництва коштом

держави або поодиноких верств населеня? Лише тим соособом испів міністер-президент усунути на бік §. 14-ий і перевести австро-угорску угоду, ухвалене бюджету і деяких інших предлог. Міністер-президент був приневолений в дійсному стратою дорогого часу дати волю діяльности народного парламенту не в тім розумію, щоби він дійсно щось зробив, але щоби виговорив ся, бо до него вийшло багато новиків, котрі бажали, щоби їх почули, щоби їх випечатали, хоч з того говореня звичайно не виходило нічого позитивного, звичайно не вийшла ніяка пільга ані користь для мира.

Досить сказати на сю повинь контингентованих 200 годинних промов бюджетових, котрих опісля перелякали ся самі посли, котрі їм самим уже стали на стілько нудними, що чим скорше напирали до затамованя сеї повени, до скороченя сеї 200-годинної розправи, котра не мала певних, витичних, засадничих і провідних гадок а була так перемотана і непроглядна, якби весь бюджет хтось без усякого поділу на поодинокі ресорти і розділи зсипав до купи. Говоренє при кожнім міністерстві, при кожнім розділі про всякі можливі теми представляло справдешию мішанину гороху з капустою і тому утомиво самих послів так, що самі себе не хотіли слухати і нічого дивного, що підчас бюджетової розправи міністерскі фотелі світили пустками, а се було наглядним доказом, що правительство мало що зважало на сю повинь промов.

Коли отже «народний парламент» хоче сповнити дійсну свою задачу, повинен видобути ся з тих дитячих недуг і не лише говорити, але й робити, бо народи потребують не лише промов хоч би як високопарних, але реальних діл.

За цілий рік свого єствованя не зложив «народний парламент» справдеших доказів спроможности і спосібности до роботи, не вилічив ся з недуг давнього парламенту. Та про сї і інші справи ще иншим разом.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Посольська палата відбула в п'ятницю останнє засіданє, що протягнуло ся до пізної ночі і розпочала відтак літні ферії. Тим способом закінчив парламент загальних виборів першу велику добу законодавчої роботи. Посольська палата зібрала ся 17. жовтня м. р.

і по дев'яти-місячній сесії, перериваній лише короткими перестанками по ухваленню австро-угорської угоди і держ. бюджету та деяких інших предлог закінчила теперішню сесію.

Осіня сесія почала ся після тримісячних майже ферій, за котрі послам виплачувано дисти, дня 17. жовтня. Головною задачею осінньої сесії було ухвалення австро-угор. угоди, до котрої треба було собі передовсім промостити дорогу через безліч наглих внесень. Дня 24 жовтня ухвалено наглість угодних предлог і розпочато перше їх читане а 31. жовтня ухвалено приділити сі предлоги окремій комісії. Дня 4. листопада міністер скарбу др. К о р и т о в с к и й виголосив фінансовий вивід а потім знов розправлювано про наглі внесень. Дорогою наглого внесень війшло на чергу друге читане угодних предлог до палати дня 6. грудня і тривало до 17. грудня. Дня 18. грудня знов на основі наглого внесень війшла до палати предлога про бюджетову провізорию і була ухвалена в 3-ім читаню 22. грудня. На тім самім засіданю ухвалено обниженє цукрового податку виконуванє консулярного судівництва, повновласть на заключенє торгових договорів і предлоги про підмоги наслідком живлових шкід.

Опісля довшу перерву виповнила сесія делегаций і ріжних комісій держ ради. Дня 2. цвітня зібрала ся знов держ. рада, а на дневний порядок війшла дорогою наглого внесень предлога про контингент новобранців, котру ухвалено 7. цвітня, а 8. цвітня почала ся розправа про утворенє міністерства робіт, котре ухвалено 10. цвітня. Після великодної перерви по полагоді ріжних наглих внесень розпочато 8. мая розправу над наглим внесеньм гр. Кольоврата про підвишенє контингенту новобранців а 13. мая відіслано до комісії. Дня 15. мая той сам посол мотивував своє наглі внесене про підмоги для родин резервістів, а 18. мая приділено се комісії і ухвалено підмоги для пошкодованих живловими пригодами. Після полагоди дальших наглих внесень ухвалено 25. мая закон про увільненє від оплати належитостей фондцій з нагоди цісарского ювілею і розпочато наглим внесеньм друге читане бюджету. Ся розправа про наглість, загальна і подрібна, тривала весь місяць, а 26. червця ухвалено бюджет в третім читаню. Відтак ведено розправи над дальшими наглими внесеньми а 10. липця добила ся пос. палата до дневного порядку і ухвалила предлоги про контингент кр. оборони, підмоги резервістів, меліорацийний і самоходовий закон, справи незайманости, помноженє віцепрезидентів, про держ. службу, удержавленє півн. чек. залізниці і закон про торгових помічників.

Промова п. Евг. Олесницького,

виглошена в держ. раді при дебаті над справою чернихівською.

Висока палато! Страшної трагедії, що розіграла ся 26. мая с. р. в Чернихові, і події в Фельштині не можемо уважати за відокремлені випадки. Історія останних літ виказує в нашій нещасній країні цілий ряд таких подій, де з боку жандармів брутально і безпощадно проливано кров, де упали невинні людські жертви. Мордованє хлопів стало системою (потакуваня), легковаженє хлопского житя принципом. Як тут вже згадано, маємо події в Лядскім, Монастири, Чернівці, Горукці, Коропці, а тепер прибу-

вають наведені події в Чернихові і Фельштині.

Кожда отся подія була в свій час предметом нарад в сій високій палаті і при кожній нагоді домагали ся заступники руского народа нічого иншого, лиш безсторонних, докладних доходжень і покараня виновників. Домагали ся сего не в иншій цілі, а в тій, щоби і у нас, в Галичині повернути законні відносини, спокій і лад, серед якого і наш безталанний народ зможе найти дорогу мирного, культурного розвитку. Завеїди було се обовязком так палати, як і правительства сповнити те оправданє жаданє, а то не тільки із становища справедливости, сеї найважнійшої основи кождої правової держави, але також із становища державної політики, яка ніяким чином не повинна терпіти таких нечуваних відносин в найбільшій коронній країні, до того на так політично важній границі. Се лежало також в інтересі доброї слави і чести австрійської адміністрації, яка в Галичині доси бодай з імени кривавє ся австрійскою, щоби такі яркі докази напруженя в сім краю не повторяли ся і щоби ще завчасу зарадити більшим нещастям. Principiis obsta! Отсе засада, якою на жаль не хоче кермувати ся ні палата ні правительство.

При кожній нагоді чуємо тут те саме, що й тепер перед хвилиною чули; з боку польского „кола“, наших галицких судів слухаємо заяв, що всі наші вискази і жалоби не мають ніякої основи, що стріляне хлопів треба приписати їх власній вині і радикальній агітації і вкінці, що жандарми, як се лише що так докладно представив Г. Е. міністер оборони краю — тільки сповнили цілком по закону свій обовязок. І ті заперення і ті краснорічіві оборони тих підстав публичного спокою в нашім краю завсїгди находили тут віру, а ми завсїди чули стереотипні заперення з лави міністрів, що справа буде провірена і порядок зроблений.

Але в дійности ніколи не карає ся виновників, їх лише оправдує ся, як се панове чуєте. І се оправданє покликаними чинниками є для них заохотою до дальших геройских подвигов, до дальших секатур і кровопроливу. (Оклики). А однак були неоспоримі докази, що ми завсїгди мали слухність, що вину поносили не постріляні, але стріляючі. В многих випадках переведено карні доходжень і карні розправи так, щоби їх висліді здоймили вину з властей і їх органів, а доказали радикальну агітацію. Так було в Чернівці, так і в Лядскім. І щож стало ся? Результати доходжень доказували прямо противно. Осїбно для тих справ зложені суди не були в можности засудити масово арештованих і поставлених перед суд, а доказове поступованє давало незбиті докази, що в сих випадках жандарми були убийниками хлопів. (Потакуваня). І все те діяло ся цілком відкрито; се є річи, яких ніхто не перечить, судові акти існують, звіти з розправ поміщали ся дуже докладно у всіх часописах. Правительство також знало се, воно могло переконати ся, що наші жалоби були цілком оправдані, а ми се сего воно спокійно ожидало, аж поки непогамована і безкарна самоволя не пустить нових потоків крови, не здобуде нових трофеїв. (Покликуваня).

Дальше буде.)

Анатоль Вахнянин.

Листи до Папталеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

XIV.

Зі Львова 10 го Марця 1869.

Високоповажний Добродію!*)

Отъ що ниньки підвигъ ся я у первий разъ в ліжка; тяжко нездужавъ відъ Тарасового вечера на зуби и ревматизмъ тай сїчнусь одвітити Вамъ, що певно знетерпеливились на останні два листи (XII и XIII).

1. Гроші одержавъ — велике спасибі! „За одібрані грошеві листи“ значить за одібрані сь почти листи сь грішми. (За кождий листъ платить ся 3 кр.).

2. Хотівъ я Добродію, щоби Ви були ласкаві посписувати намъ коротенькі вірши до читанокъ для народніх шкіль, такъ вже того не треба; бо коли Ви етимольогією не хочете нічого свого друковати, а ваша школьна рада при етимольогіи обстає, то ми изъ него не можемо одно діло робити. Упершь читавъ я повісточки у котрихъ такъ гарно и до ладу природа говорить. Лишень по мой думці знадобилибъ ся до ёго ще во дві три повісточки коротші трохи, бо такъ виїде за маленький, позаякъ сподіюсь, то Просвіта прийметь ся ёго, бо соромно їй, що до сего часу нічого вона ще не вистачила. Тільки що треба Вамъ знати, Добродію, що наша Просвіта дуже теперъ Галицькою робить ся и кричить проти словамъ де якимъ, що їх народъ ино на Україні, (по їх думці) уживає.

3. За пансионъ ще не маємъ нічо певного. Въ отсей самъ день, якъ ми тій дівчині (30 літній) Сосновъки нашъ просктъ подали, въ отсей самъ день одержала вона відъ Владими Куземського сь Холма оферту, щоби тудий іхала пансионъ закладати, а въ третьої сторони тягнуть її до себе ипокині Sakramentki у Львові на професорку. Найбільшь охоти показує вона до теперъ до нашого діла, тільки не може вона такъ скоро рішитись, тимъ більше, що незадовога її мати померла, такъ вона у тузі. Чи вона чи хто другий обійме се діло, а ми таки рішились довести просктований Вами, Добродію, пансионъ до кінця.

5. Про Партицького таке Вамъ Добродію скажу, що не можна ёго відъ разу и несподівано відъ себе відохати, бо тоді въ злості и въ сорому мігъ би вінъ и непотрібного якого лиха наробити. Доки я не матиму листівъ Вашихъ, писанихъ до ёго, доти мнї треба до ёго яко тако обертатись. Вінъ мешкає у мене ще; однак ёго хата єсть цілкомъ на особні зъ осїбнимъ виходомъ, такъ, що ми разъ на день сходимось — а сходитись треба, бо инакъ вінъ би усе зміркувавъ, що изъ нимъ робить ся. И такъ ставъ вінъ уже дуже недовірчивий до мене, тимъ більше, що теперъ не показую я ёму Вашихъ листівъ, якъ те бувало зразу самого.

Що не дамъ осоромити ні Васъ и цілу справу черезъ ёго — въ тимъ здайтесь на мене. Бувъ Партицький моїмъ антагоністою ще въ рокахъ 862, 63, та и не довірявъ я довгий часъ, що вінъ прихиливъ ся до української справи — ажъ ту побачивъ, що вінъ зъ Вами переписувавъ ся и відъ Васъ добрі гроші бравъ. Відъ першого цвітня я виповімъ ему у мене страву; не можу скорше, бо хочу изъ нимъ чесно до кінця обійтись, а потому: квити!

4. За плянь Народного Дому звідуюсь помалу. — Окрімъ сего мушу Вамъ Добродію оповістити, що вивідуюсь я теперъ за деякі тайня, деякі хитрі речі проти Української справи изъ сторочи Дідицького. Послу-

*) Доп: Вп. Пант. Кулішу у Венецію.

жити те все кодись яко материяль до историчної розвою письменности нашої між кацапеню. Коли розвідаєсь за все докладно, то и напишу Вамъ объ всімъ. Дивно! ёго власнѣ люде зраджують ёго при склянці пива. — Така у насъ деморализация.

5) Прошу о дальшу присилку св. Письма та й Йова не вистарчить бѣльшъ, якъ на два чисель (10, 11); прощу проте и о причепу.

6. Якъ рішились Добродію и сь неалтиремъ?

7. Ось ино що діставъ я Вашъ листъ, на снпему папері, и готовлюсь на закликане у дорогу. Весь часъ до 30 лат. Марця у мене вільний; віттакъ школа.

Клонюсь низенько Вашій добрій Даві и п. Ивану Ивановичу — Оставайте здорові та дужі, та намъ прихильні

Щирій Вашъ
Наталь.

НОВИНИ

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Проконія Вм.; римо-кат.: Параск. Д. — В середу: руско-кат.: Панкратія сщм.; римо-кат.: Марії Магдал.

— **З Товариства св. Апостола Павла.** Заходом Виділу Товариства св. Ап. Павла відбудуть ся в днях 29, 30 і 31. серпня та 1. вересня с. р. в духовній семінарії у Львові реклекція і для Вспр. оо. катехитів усіх категорій шкіль так народних як висшого типу. Перша реклекційна наука буде виголошена дня 29. серпня (в суботу) о год. 1/2 8 вечером; дальший порядок означить о. проповідник. Хто з Вспр. оо. катехитів хотів би взяти участь в тих реклекціях, зволить зложити за ціле удержане на руки Вечст. о. Володимира Семкова, касиера Товариства (площа св. Юра ч. 5) 10 К.

— **III звіт дирекції ц. н. гімназії Франц Йосифа в Тернополі за шк. р. 1907/8.** Властивий звіт попереджений розвідкою проф. о. Й. Застирца п. з. „Петро Білянський, єпископ Львівський, Галицький і Каменця Подільського, 1781—1798 р.“.

Зі звіту дізнаємо ся, що в тернопільській рускій гімназії, крім директора Савицького, було 25 учителів, а між ними 2 катехити, 5 дійсних учителів, 3 іспитовані заступники учителів і 10 неіспитованих. До науки надобязкових предметів було призначених 9 учительських сил. В уступі „зміни в учительскім зборі“ подано, що протягом останного шкільного року оден суплент зістав звільнений від службових обовязків, а два зрезігнували. До учительської бібліотеки закуплено 31 томів книжок і передплачувано 10 часописів. Бібліотека учеників була, видно, дуже богата в книжки, бо сего року не докуплено до неї ані одної рускої книжки, польських прибуло 63, а німецьких 172. Природописний габінет має 149 наукових приборів, фізикальний 206, а географічний 100 карт і образів.

В гімнастичних вправах брало участь 321 учеників. Наука відбувала ся в салі гімнастичній „Сокола“ під проводом учителя школи вправ учит. семінарії п. Івана Дигдалевича. Вправи рухові на вільнім воздуху, гри і забави шкільні відбували ся від 1. мая до 1. липця. На прилади до забав і удержуваня в порядку місця до забав видано 307 К. Ученики віддавали ся з замишуванем ігри в теніса, крокета, а в зимі совганці на лижвах і лещетах. Іграми і забавами проводив проф. Свдорак. Коли позваляла погода, робили ученики клясами прогульки до сусідних місцевостей в віддаленю 5—7 km. від міста.

З запомогової каси для убогих учеників видано на лікарства 3-80 К, а 99-66 К на одіж і обуву.

В 1907 р. в маю завязала ся „Щадниця учеників ц. н. гімназії Франц Йосифа в Тернополі“. На конференції збору учительського прийнято з малими змінами такий самий статут, який кр. Рада шк. рішенем з дня 19/11 1906 до ч. 52137 затвердила для гімназії в

Сокалі. Пояснено ученикам, як повинні привичаювати ся до ощадного життя і они дуже радо почала складати свої ощадности; мимо того, що приймає ся на вкладки навіть по 2 с, зложили за короткий час т. в. від 1/3 до 24/5 342 К. Книжочки вкладкові видано 252 ученикам, так, що вересічно оден ученик зацадив за той час 1 К 35 с. Зібрані гроші складає ся на спільну щадн. книжочку в Повітовім Товаристві Кредитовім, котре на заложење каси дарувало друків за 50 К.

З початком шк. року вписало ся до гімназії 677 учеників, підчас року виступило 78, вписало ся 5, так що клясифіковано 604 і 6 приватистів. З між них дістало 71 відзначаючий степенъ, 416 перший степенъ, 69 по правку, 33 другий степенъ, 13 третій, а 2 мають доповнити іспит. Після релігії було 601 руско-кат. обряду, 2 римо-кат., а 1 мойс. ісповіданя. Всі ученики були рускої народности. Стан родичів учеників: 422 селян, 96 міщен і держ. слуг, 50 сьвященників і по 18 урядників і нар. учителів.

— **Галицький сойм** — як доносять віденьскі часописи — буде скликаний на день 14. вересня на протяг 6 тижнів.

— **Закон о винагородах для родин резервістів.** Що ино ухвалений закон складає ся з 12 параграфів. §. 1. постановляє, що до відшкодованя має право родина жовнірів, котрі належать до нечинної армії, покликаних до військових вправ, і родина жовнірів, призначених до доповняючої резерви, коли ідуть до військової муштри; але право се признає ся родині тільки тоді, коли її утримане головно залежить від зарібку покликаного. До родини зачисляє закон жінку покликаного, ёго діти правесні та ёго батьків. — §. 2. постановляє, що родина покликаного не має права до відшкодованя, коли він і підчас військових вправ набирає свою платню чи заслуженну, так що він в тім часі не має жадного убутку в доходах. — §. 3. означує висоту відшкодованя; має оно рівнати ся половині платні звичайного робітника в тім судовім повіті, відки походить покликаний. Висоту того зарібку стверджує староство. — §. 4. постановляє, що час подорожі до місця замешкани вчисляє ся також до того часу, за котрий родині покликаного належить ся відшкодоване. Коли покликаний в часі покликаня пробував за границею, то ёго подорож на вправи чи муштру числить ся від граничної стації. Коли покликаний без власної вини заведужає підчас вправ чи муштри, так що він не може на час вертати до дому, то весь час ёго недуги аж до повороту до дому вчисляє ся до того часу, за котрий родині належить ся відшкодоване. — §. 5. постановляє, що лише покликаний має право зголосити ся о відшкодоване для своєї родини. Він має також назвати того з поміж своєї родини, котрому відшкодоване має виплачувитись; коли назве кілька осіб, то має також подати, як розділити помік них відшкодоване. Власть адміністраційна не має жадного впливу на те, як відшкодоване має розділити ся між управнених. — §. 6. каже, що покликаний має право або письменно зголосити ся о відшкодоване для своєї родини до той політичної власти, через котру дістав відване до вправ чи до муштри. Зголошуватись можна ще й в чотири тижні по скінченю справ. — §. 7. Про право до відшкодованя рішає староство а в разі рекурсу кр. правительство. — §. 8. Коли покликаний завчасу зголосить ся о відшкодоване, то має виплачувати ся управненим що тижня наперед. — §. 9. Призвані відшкодованя не підпадають ніякій екзкуції ані фантованю. — §. 10. На жадане політичної власти мають громада обовязок помагати при виконуваню сего закона. Так само каси хорих є обовязані на жадане політичних властей давати поясненя, потрібні до ствердження права на відшкодоване або до виміру ёго висоти. — §. 11. постановляє, що всі поданя, протоколи, рекурси і поквітованя в справі сих відшкодовань є зільні від стемплів. §. 12. постановляє, що сей закон входить в жите зараз з днем 1. серпня с. р.

— **Вістки з рос. України** На Поділю і на

правобережній Україні жнива вже розпочали ся. Врожай сего року несвітлий; лише в деяких сторонах, як прим. в білгорайскім повіті збіже гарно зародило. З Полтавщини вибрало ся сего року поверх 60.000 робітників на заробітки на полудає і на Кавказ.

Чим раз частійше „Рада“ доносить про аматорскі драматичні вистави по селях. В с. Липці, харківського повіта, селяни-аматори відограла в школі штуку Суходольского „Хмара“, а дохід обернено на бібліотеку тов-а народної тверезости. — В Оленівці, борзенького повіта, відограно „Безталанну“. На представлене прибуло багато селян замісцевих.

— **З Поділя** пишуть про сьогорішний урожай: З балтского повіту надходять добрі вістки про урожай. Дощі, що останними часами перепадали, значно поліпшили хліба. Сподівають ся там середнього урожаю.

— **В Росії** в деяких околицях перепадали великі дощі. З Ярославля пишуть: Зважаючи на те, що дуже часто ідуть дощі і без перепину загрожують хлібам, депутация города Ярославля вдала ся до місцевого архієрея з проханем, що дозволив одправити по всій епархії вселюдні молебні, аби припинились дощі. З сквирского повіту пишуть, що там як почали йти дощі, то мало не три тижні усе йшли без верерви. А до сих дощів ще прилучились холоди. Кілька день було таких, наче в глибоку осінь.

— **Новий ринок** для українського вугля. Італійскій консуль в Тунісі повідомив раду зїзду українських гірнопромисловців, що до Тунісу можна вивозити український камяний вуголь. Пропозицію консуля прийнято.

— **Зруйковане „Запороже“**... Черновецька „Буковина“ пише: Кілька студентів заснувало сего року в Чернівцях товариство „Запороже“. Основателі казали, що таке товариство конче потрібне, бо багато студентів Русинів, покінчивши гімназію, вступає до німецьких, чи интернаціональних товариств, що носять шапки і бють ся шаблями, і так пропадають для української суєспільности. Конечність товариства мала лежати ще й в тім, щоб українська академічна молодіж могла стати на однакий шебель з студентами інших народностей. Будь що будь, в першою частиною програми можна було згодом помирити ся. Побачили ми на ринку модерних „Запорожців“ в синьо-жовтих шапочках прикросених на німецький лад. Хоть між ними були шляхтичі-лицарі, мимо того козацкого нічого в них не було окрім назви. Але менше в тим, важнійше, чи досягнули вони свою ціль. Тепер того „Запорожа“ вже нема, чи може істнує ще десь на папери, хто се може знати, але члени ёго вже порозлітали ся на всі сторони. Одні нарозумили ся, другі збайдужіли, треті порозбігали ся по німецьких товариствах.

— **Гради і повени.** В станицлавскім повіті шаліла оноді в ночи буря зі зливою і громами. Найбільше потерпіли села Вовчинець, Узинь і Підлуж. В Вовчинці сналив грім стодолу, в Узині заналив два дома і убив одну селянку а в Підлужі убив селянку і кілька штук худоби. — В четвер навістила буря з градом околицю Тернополя. Вихор ломав і виривав дерева з коріннями. В Чернеліві мазовецькім ударив грім в хату Матія Підкасаного і попарив ёго на цілім тілі, а хату запалив. — Понад Старим Самбором і сусідними селами пересунула дня 15. с. м. чорна градова хмара і знищила всьо збіже до тла. — В четвер дня 16. с. м. наробив град величезної шкоди в селах ааліцицького і борщівского повіта в напрямі Кошиловець, Тлустого, Устя єпископского і Мельниці. Найбільше потерпіли поля в Кошилівцях, Цапівцях, Хмелівій, Устю єп. і Мельниці. — Того самого дня підчас бурі з градом їхали з Нижнева до Устя зеленого понад Дністер дві жидівочки, 5 і 20-літня, Сулівні. Перелякані громом коні ввернули віз, а обі Сулівни унали з високого берега до Дністра і утопили ся.

— **Нещаслива пригода з револьвером.** В Щирци лучило ся нещасте з револьвером в домі учителя п. Тибінки. До него приїхав на вакації брат, ученик V кл. рускої гімназії Нико-

лай Ти́бінка з одним із своїх товаришів, який привіз із собою револьвер. Учен. Ти́бінка виліз був на черешню, а його товариш не знаючи про се, стрілив з револьвера в сторону черешні і влучив Ти́бінку коло серця. Рана була смертельна. Хлопець мав ще тільки сили, що зліз з дерева, але по кількох мінутах сконав.

— **Марко Кропивницький** останніми часами почав знов з рідка виступати на сцені. Отсе недавно він брав участь у трупі Л. Сабініна в Ростові над Доном. Прихильники великого таланта робили йому незвичайні овації. Остання вистава з участю М. Кр. скінчила ся справжнім тримфом. За 4 вистави з гостинними виступами „батька“ українського театру директор Л. Сабінін узяв збору більше 5.000 карб.

— **Зелізна катастрофа.** В суботу вночі наїхав поїзд в Перемишлі на кілька вагонів, що стояли при вїзді на станцію, при чім вискочив із шин службовий віз. Наслідком удару п'ять осіб з залізничної обслуги і зпоміж подорожних легко покалічило ся. В тій справі заряджено слідство.

— **Дрібні вісті.** Нові поштові складниці будуть отворені з днем 1. серпня с. р. в Мшані горішній (пов. Лиманова), в Ушні (пов. Золочів) і в Барлицях польських (пов. Н. Санч) а від 16. серпня в Кригу (пов. Горлиці), в Грозівій (пов. Тарнів), в Пцім (пов. Мислиничі), в Сільци-Беньків (пов. Камінка струм.), в Маловодах (пов. Підгайці) і в Гусові (пов. Ланьцут). — В Печеніжині помер ненадійно тамошний бурми́стр Маєр Гессель.

— **Перелісна редакції.** Івані́й З. Безіменних дописий не містимо і се при всій дискреції редакційній принята засада всіма редакціями. Але Ваш „Сон“ ще й з інших причин не може найти у нас місця. Ідеалізуєте се, над чим хіба треба вельми жаліти, бо найбільший ворог руского народу не міг ему більшої завдати шкоди, як Ваш ідеал. Радимо Вам пильно читати Шевченкові твори, вглубити ся в Тарасові ідеї, а тоді зрозумієте его ідеал, бо хіба помішане поняття могло Вам насунути такий ідеал, як Ви его зобразили і его порівняне з Шевченком, его змаганнями, его саможертвою для народу та его страданями. Можуть чоловіки приснити ся всякі дива, але на лві повинні ми руководити ся не лише хвилими поривами, але ще більше холодним розумом, бо народови можемо прислужити ся лише розумною працею і роботою.

Оповідки.

— **Репертуар руского народного театру в Кутах.** (Саля Цукермана. — Лише 4 вистави). Ві второк дня 21. липця „Продана наречена“ опера в 3 діях Ф. Сметани.

В четвер дня 23. липця „Надія“ славнозвісна драма в 4 діях Г. Гаєрманса.

В суботу дня 25. липця „Барон циганів“ оперета в 3 діях А. Стравса.

В неділю дня 26. липця „Запорожець за Дунаєм“ народна оперета в 3 діях Артемовского. Закінчать: „Вечерниці“ твір музичний в 1 дії Ніщинського.

Білету продає торговля п. Карчевского, а від 6. години в день вистави каса театру. Початок точно о год. 7. вечером (сер.-евр. час).

— **Конкурс.** Виділ Тов-а св. Ап. Павла у Львові розписує конкурс на написане популярних книжочок для народу. Яко нагороду за труд рішив дати 24 К за оден аркуш друку малої вісімки оригінальної праці, а 16 К за такий же аркуш друку, если праця буде перерібною або перекладом з чужої мови. До автора ставляє Виділ отсі вимоги: 1) Праця мусить обіймати найбільше оден аркуш друку. 2) Мусить порушувати тему релігійного змісту. 3) Мусить узгляднити в першій мірі ті правди св. віри, які в нашім народі є найбільше заатаковані ворогами Церкви.

— **Заряд інститута СС. Василянков в Яворові** повідомляє, що з початком шкільного року 1908|09. є 12 місць вільних для учениць шкіл народних, виділових і учениць учительської женьської семінарії з укінченим I і II роком семінарії. Оплата місячна за удержане

36 К, з наукою музики гри на фортеп'яні, 46 К. Семінаристкі доплачують ще 10 К за науку в семінарії. Рік шкільний зачне ся Богослуженєм 4. вересня, на котрім всі учениці мають бути присутні. Близні інформації уділяє заряд інститута СС. Василянков в Яворові.

Посмертні оповістки.

— **Марія з Білинських Павлик**, жєна пароха з Микулівце, а сестра крилошанина о. Ем. Білинського, упокоїла ся дня. 19. липня в 58. році житя. Похорон відбуде ся дня 21. липня ві второк о годині 9 рано з церкви св. Юрія на цмвитар Личаківській. В. Йі п.!

Телеграми

з дня 20. липця.

Відень. По фериях має утворити ся комітет сторонництва більшости, аби порозуміти ся що до парламентарної акції.

Прага. В Дукє, Круман, Литомерицях і Теплицях відбули ся вчера німецькі віча, на яких протестовано проти чехизації урядів в німецьких округах Чех.

Царгород. В Монастири оден з офіцирів равив кількома стрілами генер. Османа Гіяєт-пашу, коли він відчитував в касарні розказ що до останної ворохобні.

Морелі (априкози) найкрасної якости, столової, щоденно свіжо зривані 5 клгр. franco 3 К 50 с, яблока, грушки і сливки franco 3 К 70 с.

Л. Альтнай (L. Altneu), Заліщани 4.

(1—15)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперціє з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білинського в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликю:

Свій до свого!

На жнива!

СЕРПИ КОВАЛЬСКИ з черенями в дуже добрім виробі, власноручний виріб з найліпшої авглійської сталі, краєва форма з довготрєвалыми дрібными зубцями, дуже стрі і наручні, легко перетинають збіже, що его в руках мало чути, а люде не мучать ся в жниві; одним серпом можна жати кілька літ. Ціна за 1 серп 60 сотиків. Менше від 10 штук не висилаєсь а більше кілька хто хоче. На кожде замовленє прошу присилати 1 К задатку а відразу замовленє на переказі. Замовляти під адресом

Йосиф Заблочний,
варштат виробів серпів краєвих
в Роздолі (Галичина).

Ціхник машик

го виробу гахівок цемехтових

з всякими потрібними поясненями видала

СПІЛКА ДЛЯ ГОСПОДАРСТВА І ТОРГОВЛІ
в ПЕРЕМИШЛІ

і своїм відборцям вже розіслала. Хто его ще не одержав най до нас напише, а вишлемо безпроволочно даром і оплатно. Разом з тим цінником розіслали ми і цінник штучних навозів.

Дирекция.

При закупні товарів просимо покликювати ся на анонси нашої часописи!

Печатки металеві і кавчукові

для урядів парохіяльних, громадських, читальнь, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд.

виконує як найліпше, чого доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові,
ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа).

(11—?)

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважания про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважания про терпіня І. Хр. для шкільних дітий. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабулицею на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кождих 100 К позички.

Векелі приймають ся тільки 3 місячні, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члєни обезпечєні в „Джістріє“.

З зиснів уділяє „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Уділи члєнські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і інші	46,842 К.
Львокащі	182,206 К.

Навцеларії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворєні перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означєні †.

